

ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

UKRAINIAN FINANCIAL ECONOMY INSTITUTIONAL TRANSFORMATION

Рецензія на монографію: Голубка С. М. Інституціоналізація фінансового господарства України (історична ретроспектива) / С.М. Голубка. – К.: ДНУ «Акад. фін. управління», 2013. – 453 с.

Розбудова національної господарської системи з моделюванням її перспективи може бути ефективною насамперед тоді, якщо буде опиратися на знання історичних і господарських національних традицій та культури господарювання. Великого значення при цьому набуває розкриття принципів функціонування відповідної системи товарно-грошових відносин на українських землях, а також її ретроспективного аналізу за допомогою новітнього напрямку – історії фінансового господарства України. У зв'язку з цим особливо важливими вбачаються дослідження інституційної парадигми фінансового господарства у системній сукупності та історичній тягlostі, які висвітлені в монографії С.М. Голубки. Саме тому вивчення ретроспективи становлення й розвитку фінансового господарства в контексті інституціональної парадигми робить дане дослідження особливо актуальним і пізнавально привабливим.

Історію фінансового господарства України поряд із теорією фінансів та історією фінансової думки України необхідно віднести до фундаментальних наук, на чому справедливо наголошує автор. Саме на симбіозі цих трьох складових і формуються вищевказані галузі національного фінансознавства.

Автором вперше сформульовано інноваційну парадигму наукового предмету історії фінансового господарства України в контексті інституціональної парадигми. Зміст найбільш вагомих наукових результатів, які характеризують наукову новизну дослідження та містять елементи вдосконалення теоретико-методологічних знань, полягає в тому, що на основі всебічного аналізу широкої джерельної бази розроблено авторську інтерпретацію концепції нового наукового напрямку – історії фінансового господарства України. На відміну від існуючих підходів до вивчення державних фінансів та фінансового сектору економіки, автор монографії пов'язує своє бачення проблематики з необхідністю дослідження інституціоналізації фінансового господарства на українських землях не тільки в системній цілісності, а й у просторовому та часовому розрізах, а також у поєднанні елементів логіки та історизму. Все це дало можливість провести відповідне обґрунтування категоріально-понятійного апарату, сформулювати та визначити місце і роль національного фінансового господарства в системі загального наукознавства, окреслити його періодизацію тощо.

У монографії зосереджено увагу на історичних аспектах формування й розвитку інституціонального середовища, системи та механізму управління фінансовим господарством на українських землях.

Автор пропонує розглядати інституціональне середовище як сукупність відносин, що виникають у результаті взаємодії фінансових інституцій та фінансових і позафінансових інсти-

тутів з одночасним поширенням єдиних правил, норм, а також механізмів регулювання фінансогосподарських процесів. Інституціональна система фінансового господарства розглядається як сукупність фінансових інституцій (інститутів), кожна з яких у межах своєї компетенції сприяє здійсненню ефективної фінансової політики держави та органів місцевого самоврядування з метою їх безперервного функціонування. Підкреслюється функціональність інституційного механізму як формоутворюючого базису для становлення стійкості національної економіки загалом. Визначення інституціонального механізму управління фінансовим господарством розглядається як функціональна координація дій, спрямованих для досягнення визначеної мети. Увага акцентується на тому, що механізм управління фінансовим господарством – це системна сув'язь інституціональних елементів, які сформувалися в середовищі певної країни з метою мобілізації фінансових ресурсів та інших ендогенних факторів для стабілізації суспільних відносин, а також ефективного розвитку національної економіки.

У монографії чітко відображено синергетичність інституціонального управління фінансовим господарством, зокрема приділено увагу основним фінансовим інституціям, які формують правила єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової та митної політики, а також забезпечують їх реалізацію. Такі інституції займаються координацією діяльності з іншими органами влади залежно від їх функціональних положень. У монографії визначено також роль інституцій державного регулювання фінансовим господарством, державних колегіальних органів, фінансово-кредитних інституцій, які здійснюють посередництво з метою підвищення ефективності функціонування національної економіки. Крім того, автором запропоновано концепцію дослідження просторової організації фінансового господарства України та розроблено методику аналізу місцевих бюджетів періоду української незалежності в контексті фінансової регіоніки.

У цілому, оцінюючи рецензовану монографію, зазначимо, що її автор – С.М. Голубка – зробив вагомий внесок у скарбницю національного фінансознавства. Фундаментальні положення інституціоналізації фінансового господарства України, розроблені науковцем, суттєво розширюють кругозір знань щодо становлення й розвитку фінансів на українських землях протягом усього періоду національного розвитку.

*Олександр ВЛАСЮК,
член-кореспондент НАН України,
доктор економічних наук, професор*

